

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Ewa Sowińska

ul. Śniadeckich 10, 00 656 Warszawa
Tel. (022) 696 55 44 fax. (0 22) 629 60 79

ZBIA/500/29-1/2008/KSz

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

Do Biura Rzecznika Praw Dziecka wpływa coraz więcej próśb o interwencje od rodziców, którzy skarżą się na krzywdzące ich przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2006 r., Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) dotyczące zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego.

Na mocy art. 17 powoływanej ustawy świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenia pielęgnacyjne nie przysługują, jeżeli osoba wymagająca opieki została umieszczona w *specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu.*

Rodzice skarżą się na to, że ich dzieci są zmuszone przebywać w tych ośrodkach, często w znacznej odległości od domu, gdyż samorządy nie dysponują odpowiednimi szkołami w miejscu zamieszkania. Dzieci są zmuszone przebywać w internacie z uwagi na dzielącą ich odległość z domem rodzinnym.

Każde dziecko, także niepełnosprawne ma prawo do nauki. Wolność wyboru szkół dla dzieci przewidują przepisy art. 70 Konstytucji RP. Jednak wybór ten zostaje zawężony do istniejącej sieci szkół jakimi dysponuje gmina czy powiat. Nikt nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji, a tym bardziej dziecko za brak specjalistycznej placówki szkolnej w miejscu zamieszkania.

Zdaniem opiekunów dzieci niepełnosprawnych opieka w ośrodkach szkolno-wychowawczych sprowadzana jest do całodobowej opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Na jednym poziomie traktuje się „całodobową opiekę” określoną w przepisach ustawy o pomocy społecznej i opiekę całodobową jaką objęci są uczniowie ośrodków szkolno-wychowawczych. Opieka świadczona w internacie nie ma nic wspólnego z opieką całodobową w domach dziecka, gdzie całkowity koszt utrzymania i opieki nad dzieckiem został przeniesiony na budżet państwa.

Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są placówkami feryjnymi. Oznacza to, że w czasie wolnym od nauki (ferie, wakacje, święta, weekendy) wychowankowie przebywają pod opieką rodziców. Nasuwa się pytanie kto ma zapewnić opiekę w tym czasie dziecku, jeżeli rodzice pracują.

Należałoby się zastanowić czy pozbawianie tego świadczenia jest zasadne także w przypadku, gdy dziecko w ośrodku szkolno-wychowawczym realizuje obowiązek szkolny z uwagi na brak podobnych placówek w pobliżu miejsca zamieszkania.

O przyznaniu świadczenia pielęgnacyjnego powinien decydować czas faktycznego przebywania dziecka w ośrodku, a nie tylko to, że placówka jest w stanie zapewnić opiekę przez 5 dni w tygodniu. Przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych powinny określać zakres opieki sprawowany przez ośrodek, który wyklucza przyznanie świadczenia, a nie określać liczbę dni w których może opiekę zapewnić.

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69) zwracam się z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do powyższego problemu i rozważenie zmiany przepisu określającego przesłanki do nabycia świadczenia pielęgnacyjnego.

Z nacumbkiem
S. Jankowska

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia maja 2008r.

Jolanta Fedak

DSR-I-073-10-1-TW/08

Pani
Ewa Sowińska
Rzecznik Praw Dziecka

Odpowiadając na pismo znak: ZBIA/500/29-I/2008/KSz z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.), uprzejmie informuję:

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem przysługuje matce lub ojcu dziecka albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 17 ust. 5 pkt 2 lit b ww. ustawy, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i nie posiada orzeczenia o konieczności stałej lub długotrwałej opieki albo w związku z koniecznością kształcenia w szkole

lub rehabilitacji w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej.

Obecnie, w świetle powyższego zapisu, świadczenie pielęgnacyjne na dziecko umieszczone w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym nie przysługuje, jeżeli dziecko korzysta z całodobowej opieki specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego. W przypadku umieszczenia dziecka w innej niż specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy placówce zapewniającej całodobową opiekę, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli placówka ta zapewnia całodobową opiekę przez co najmniej 5 dni w tygodniu.

Powyższe zasady przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego są już przedmiotem rządowej nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych. Projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk sejmowy nr 473) m.in. przewiduje zmianę art. 17 ust. 5 pkt 2 lit. b, polegającą na tym, iż w przypadku umieszczenia dziecka, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę (w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym), świadczenie pielęgnacyjne nie będzie przysługiwać jedynie w sytuacji gdy dziecko korzysta w placówce z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu. W przypadku korzystania przez dziecko z całodobowej opieki placówki przez okres 5 dni lub krótszy, rodzic sprawujący opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, zachowa prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Powyższe zmiany spowodują wzrost liczby rodziców uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawne dzieci, umieszczone w placówkach zapewniających całodobową opiekę funkcjonujących na podstawie ustawy o systemie oświaty, tj. w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych.

MINISTER

Jolanta Fedak